

Handleiding vrijwilligers voor het onderhoud van routes en wandelnetwerken

Auteur: Albert Broekman, Hoofd Routebureau Recreatieschap Drenthe

Datum: 28-09-2022

1 Inleiding

Recreatieschap Drenthe is eigenaar van diverse wandel- en fietsroutes, het fietsknooppuntennetwerk en de wandelknooppuntennetwerken in Drenthe en de Friese gemeente Ooststellingwerf. Ieder jaar worden de routes en netwerken gecontroleerd en de bordjes schoongemaakt. Hierbij wordt het Routebureau van het Recreatieschap geholpen door enthousiaste vrijwilligers. Deze handleiding is bedoeld ter ondersteuning van deze vrijwilligers.

2 Vrijwilligerscontract en onkostenvergoeding

Recreatieschap Drenthe sluit met de vrijwilliger een vrijwilligerscontract af. Hierin staat dat de vrijwilliger per gewerkt jaar een vaste basisvergoeding ontvangt voor zijn werkzaamheden. De vrijwilliger ontvangt geen vergoeding voor normale kosten als schoeisel en brandstof. Dit is verwerkt in de basisvergoeding. Indien er bovengemiddeld veel kosten worden gemaakt, kan de vrijwilliger dit aangeven bij zijn coördinator. In overleg bekijkt het Recreatieschap of de extra kosten vergoed kunnen worden.

Jaarlijks wordt het tarief van de basisvergoeding vastgesteld, deze wordt per mail toegezonden. In november kan de onkostenvergoeding (basisvergoeding en eventuele overige kosten) worden aangevraagd via een declaratieformulier. Dit formulier wordt door de coördinator aan de vrijwilliger verstrekt.

3 Risico en verzekering

Het Recreatieschap heeft voor de vrijwilligers een ongevallenverzekering afgesloten. Een WA-verzekering sluit de vrijwilliger zelf af.

Er zijn 2 zaken die extra aandacht vragen:

- Bordjes hangen soms hoog, het Recreatieschap raadt aan deze schoon te maken met behulp van een telescoopsteel. Staan op een ladder of fiets wordt ten zeerste afgeraden;
- Sommige bordjes hangen langs autowegen. Let hierbij goed op het verkeer, houd afstand tot het verkeer en gebruik tijdens het werk een reflecterend oranje hesje.

4 Communicatie

De vrijwilliger communiceert met zijn/ haar contactpersoon/coördinator en niet rechtstreeks met Recreatieschap Drenthe. De coördinator communiceert rechtstreeks met Recreatieschap Drenthe.

5 Frequentie

De controle en schoonmaak van routes, netwerken en bordjes vindt minimaal 2x per jaar plaats. Bij voorkeur tussen 1 februari en 1 april (vóór het hoogseizoen).

Een 2^e controleronde is er in het najaar tussen 1 september en 1 december. Schoonmaken is dan (meestal) niet nodig.

6 Wat en door wie

De volgende routes en netwerken worden gecontroleerd:

6.1 Het fietsknooppuntennetwerk

Het fietsknooppuntennetwerk wordt 1 keer per jaar tussen 01 februari en 01 april gecontroleerd en schoongemaakt. Dit is een omvangrijke klus die doorgaans wordt gedaan door de medewerkers van Dolmans Landscaping Noord B.V. uit Beilen.

6.2 Het wandelnetwerk

Voor het controleren en schoonmaken wordt het wandelnetwerk opgedeeld per gemeente. Betreft het een uitgebreid netwerk dan wordt per gemeente het netwerk ook weer opgedeeld. Tussen 01 februari en 01 april vindt de voorjaarscontrole plaats en de schoonmaak van de bordjes. Een 2^e controleronde is er in het najaar tussen 01 september en 01 december.

6.3 Wandelroutes

Recreatieschap Drenthe is eigenaar van 22 wandelroutes en 1 kindervandelroute. Een wandelroute wordt toegekend aan een vrijwilliger en gecontroleerd en schoongemaakt volgens de aangegeven frequentie onder 6.2.

6.4 Fietsroutes

Recreatieschap Drenthe is eigenaar van 20 fietsroutes en 3 kindervefietsroutes. Een fietsroute wordt toegekend aan een vrijwilliger en gecontroleerd en schoongemaakt volgens de aangegeven frequentie onder 6.2.

Hoe werkt het

Het werk bestaat uit controleren en schoonmaken. De vrijwilliger bepaalt zelf of hij/ zij de route of het netwerk wandelend of fietsend controleert en schoonmaakt.

6.5 Controle

Controle van de routes/netwerken betekent dat de staat van de palen en bordjes bekeken wordt en of er palen en bordjes ontbreken.

6.5.1 Routes

Als gestart wordt met de controle van een route is het van belang de route digitaal (telefoon) of op kaart bij de hand te houden.

De routes zijn te downloaden als gpx-bestand via de website www.drenthe.nl of via de geoserver (<https://georsdrenthe.icdn.nl/publiek/>). Het gpx-bestand is vervolgens te openen in een app zoals Geotracker of Mapit.

De routes beginnen en eindigen op hetzelfde punt; starten met controleren kan daarom op elk gewenst punt. Vervolgens kan fietsend of wandelend de route gecontroleerd worden. Het is raadzaam de bordjes te volgen en op deze manier te controleren of er een bordje ontbreekt. Het gps-bestand en de kaart zijn bedoeld om de route weer terug te vinden als de bordjes ontbreken.

Meld een beschadigd of ontbrekend bordje/paal bij <https://www.meldpuntroutes.nl/#/>. Zelf oplossen van het probleem mag ook. Bijvoorbeeld een omver gereden paal kan weer rechtgezet worden en graffiti en stickers mogen zelf verwijderd worden (indien mogelijk).

S.v.p. de meldingen niet rechtstreeks doorgeven aan het Recreatieschap. De reden hiervoor is dat meldpuntroutes veel functionaliteiten kent die het gemakkelijk maken voor het Routebureau om de melding af te handelen (uploaden van foto's en directe vermelding van de locatie).

6.5.2 Wandelnetwerken

Voor het controleren van de wandelnetwerken wordt een kaart verstrekt met het te controleren netwerk. Ook de wandelnetwerken zijn digitaal beschikbaar. Bekijk hiervoor de website van Wandelnet: <https://www.wandelnet.nl/wandelrouteplanner>.

Bij het controleren van het netwerk wordt gelopen van knooppunt(paal) naar knooppunt(paal). Onderweg verwijzen de tracébordjes naar het volgende knooppunt. Het tracé van het netwerk en de knooppunten worden nagelopen zonder kaart of digitale verwijzing. De kaart of het digitale bestand is bedoeld om de route weer terug te vinden als de bordjes ontbreken.

Missen er bordjes of kleine palen dan mogen deze door de vrijwilliger zelf hersteld worden. Het Recreatieschap stelt hiervoor materialen beschikbaar. Denk hierbij aan bordjes, palen en schroeven.

Ontbreken er knooppuntpalen, grote borden op fiespalen of knooppuntborden dan kan de melding doorgegeven worden via <https://www.meldpuntroutes.nl/#/>. De medewerkers van het Routebureau van Recreatieschap Drenthe handelen de melding verder af.

6.6 Schoonmaken

Minimaal 1x per jaar (voorjaar) worden alle bordjes met water schoongemaakt. In verband met het beschadigen van de UV-coating op de borden mag er géén schoonmaakmiddel in het water worden gebruikt.

Voor de borden van de fietsroutes kunnen hoog hangen. Aan te raden is hiervoor het water in een spuitfles te doen zodat het bord van afstand nat gesproeid kan worden. Na het natmaken van het bordje kan het afgenomen worden met een doek/spons op een telescopische steel. De wandelnetwerkbordjes hangen over het algemeen lager en kunnen met de hand afgenomen worden.

Aan te raden is ook een speciaal schoonmaakmiddel (PRO-Tech Pur reiniger) mee te nemen om graffiti te verwijderen. Stickerresten zijn te verwijderen met schoonmaakazijn.

De materialen die handig zijn voor de schoonmaak zijn: sopdoek of spons, spuitflesje en/ of (afsluitbare) emmer, een telescopische stok met spons, graffiti schoonmaakmiddel, schoonmaakazijn en huishoudhandschoenen. De vrijwilliger wordt op verzoek voorzien van een telescoopstok met spons en het graffiti schoonmaakmiddel door zijn/ haar contactpersoon/coördinator. Verder staat het de vrijwilliger vrij om zijn / haar eigen materialen voor de schoonmaak te gebruiken.

6.7 Herstellen

De vrijwilliger bepaalt zelf wat hij/ zij wil of kan herstellen; eventueel in overleg met zijn/ haar contactpersoon/coördinator.

6.7.1 Palen rechtzetten

Scheve palen mogen rechtgezet worden. Is hiervoor het gebruik van een schep nodig, graaf dan voorzichtig om geen kabels te raken. Is de klus niet zelf te klaren, maak dan een melding via <https://www.meldpuntroutes.nl/#/>.

6.7.2 Ontbrekende of kapotte bordjes vervangen

Fietsborden vervangen vereist meer expertise en materialen; dit wordt niet door vrijwilligers gedaan.

De tracébordjes van het wandelnetwerk (met pijl en zonder nummer) kunnen wel door vrijwilligers vervangen of herplaatst worden. Wees er dan zeker van dat hetzelfde bordje wordt teruggeplaatst. Is ook deze klus niet zelf te doen, maak dan een melding via <https://www.meldpuntroutes.nl/#/>.

Bordjes en schroeven kunnen aangevraagd worden bij de contactpersoon/coördinator van de vrijwilliger. S.v.p. geen gebruik maken van eigen schroeven. De vrijwilliger dient voor deze klussen zijn/haar eigen accuboormachine met bitjesset te gebruiken.

6.8 Snoeien

Soms hangt er een tak voor een bordje of is het gras zo hoog dat het zicht op de bewegwijzering belemmerd wordt. De vrijwilliger mag snoeien om de bewegwijzering weer zichtbaar te maken.

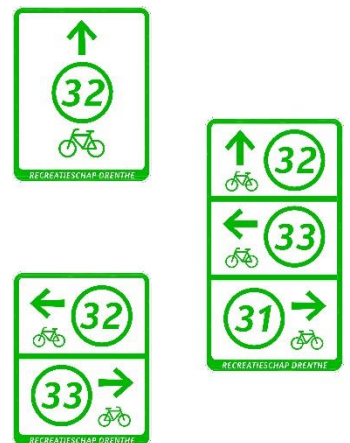
7 Materialen

Hieronder, ter informatie, een opsomming van de bordjes, palen en het bevestigingsmateriaal dat het Recreatieschap gebruikt om haar routes en netwerken te bewegwijzeren.

7.1 Bordjes

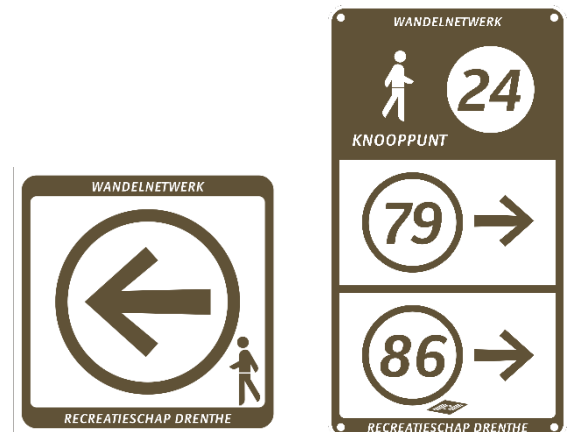
7.1.1 Fietsnetwerk

- Informatiepanelen (bij knooppunt)
- Tracébordjes met 1 bol
- Tracébordjes met 2 bollen (in de buurt van knooppunt)
- Tracébordjes met 3 bollen (in de buurt van knooppunt)

7.1.2 Wandelnetwerk

- Informatiepanelen (niet bij elk knooppunt)
- Routekaartjes (klein, op elke knooppuntpaal)
- Knooppuntbordjes met 2 bollen
- Knooppuntbordjes met 3 bollen
- **Tracébordjes met pijl (8*8 cm): vrijwilligers kunnen deze bordjes zelf vervangen.**

7.1.3 Fietsroutes

- Sterbordjes 250 mm, aluminium dubbel omgevouwen rand
- Sterbordjes 155 mm, plat

7.1.4 Wandelroutes

- Sterbordjes 250 mm, aluminium dubbel omgevouwen rand
- Sterbordjes 155 mm, plat

7.2 Stickers

Het Recreatieschap gebruikt stickers om correcties uit te voeren:

- Witte rondjes in 2 maten. Deze zijn bedoeld om een bestaande situatie af te dekken en als ondergrond te dienen voor een pijl of cijfer;
- Cijfers en pijlen, groen. Deze zijn voor het wandelen en zijn er in 3 formaten:
  - Klein, voor de kleine knooppuntbordjes
  - Middel, voor de 155 mm sterbordjes
  - Groot, voor de tracébordjes en 250 mm sterbordjes
- Cijfers en pijlen, bruin. Deze zijn voor het wandelen en zijn er in 3 formaten:
  - Klein, voor de knooppuntbordjes en tracébordjes van het wandelnetwerk
  - Middel, voor de 155 mm sterbordjes, alleen voor de routes
  - Groot, voor de 250 mm sterbordjes van wandelroutes en het netwerk
- Cijfers en pijlen, rood. Deze zijn voor het wandelen en ze zijn er in 3 formaten,
  - Groot, voor de tracébordjes Geopark

7.3 Draggers en bevestigingsmaterialen

Borden worden bevestigd op verschillende dragers en op verschillende manieren.

7.3.1 Tracépalen 10x10 of planken van 10x4

Dit zijn de kleine palen/planken waarop het Recreatieschap de tracébordjes van het wandelnetwerk monteert. De palen zijn van kunststof of van hout. Hout wordt gebruikt op verzoek van de grondeigenaar; vaak het geval in natuurgebieden.

De tracébordjes worden hierop geschroefd met 2 schroeven van 10 of 15 torx. Deze schroeven zijn te verkrijgen bij het Recreatieschap. S.v.p. geen gebruik maken van eigen schroeven.

Palen worden gebruikt op kruisingen waar bordjes aan meerdere kanten van de paal geplaatst moeten worden; planken worden gebruikt wanneer alleen rechtdoor aangegeven moet worden.

7.3.2 Knooppuntpalen (of planken)

Knooppuntpalen zijn 19x19 cm. en ongeveer 1,5 mtr. lang. Ze worden gebruikt op knooppunten van het wandelnetwerk en soms (zie foto) voor het fietsknooppuntennetwerk.

Ook kunnen op deze palen of planken (19 cm. breed en 5 cm. dik) platte 155 mm. sterbordjes aangetroffen worden. Hier worden de knooppuntbordjes van het wandel- en fietsnetwerk opgeschroefd. Ook hier geldt dat schroeven met torx 10 of 15 gebruikt moeten worden.

7.3.3 Flespalen

Een flespaal is een metalen paal waar ook verkeersborden aan bevestigd worden. De naam dankt de paal aan de overgang van dik naar dun. Op flespalen bevestigt het Recreatieschap de zogenaamde DOR-bordjes. DOR staat voor Dubbel Omgeslagen Rand. Dit zijn de DOR fietsnetwerkbordjes, de DOR 250 mm. wandelnetwerkbordjes (bij wegen) en de DOR sterbordjes.